

ET AMERIKANSK BLIKK PÅ NORGE

At penklær er påkrevd i barnebursdag, overrasket amerikanske Karin Blake Granå da hun kom til Norge for over ti år siden. Men nordmenns dugnadsånd og kunnskapene til norske førsteklassinger er hun ikke imponert over.

TEKST **EMMA TH. HANSEN** FOTO **PRIVAT**

KARIN BLAKE GRANÅ KOM TIL NORGE for å studere ved Universitetet i Bergen i 1999, og har bodd på ulike steder rundt om i Norge sammen med mann og etter hvert tre barn. Etter mer enn ti år i landet har hun et friskt blikk på morsrollen og det å være utenlandsk mamma i Norge.

– Hva overrasket deg mest?

– Jeg er glad for at mannen min fortalte meg at det er vanlig at norske barn kler seg pent i bursdagsselskaper. Barnehagestart for ettåringer, mødre som går tilbake til jobben på heltid og fedre som triller barnevogn midt på dagen, overrasket meg også.

Nordmenns påståtte dugnadsånd ble hun ikke så imponert over.

– Det er veldig få som stiller til dugnad i barnehagen eller på skolen, og skolen strever med å finne foreldre som kan hjelpe til på spesielle aktivitetsdager – trolig fordi alle jobber!

– Hva er de største forskjellene mellom mammaliv i USA og i Norge?

– I USA er foreldrepermisjonen en kamp. Mødre og fedre har rett til å ta ut 12 ukers

sjon er heller ikke så vanlig. Mange fedre er redde for å etterlate seg et inntrykk av at jobben kan unnværes – spesielt i en tid med nedskjæringer og fare for oppsigelser. Som selvstendig næringsdrivende er jeg imponert over fleksibiliteten i den norske modellen, som gjør at vi kan ta ut permisjonen på en måte som fungerer for vår familie.

– Etter tre graviditeter, hvilke erfaringer har du fra helsevesenet?

– Det er fantastisk at svangerskapskontroller og fødsler er gratis. Så mye av helsetilbudet i USA er styrt av mektige forsikrings-selskaper. Noen av mine venner betalte ingenting for pleie under svangerskapet eller på sykehuset. Andre satt igjen med regninger på 2000–3000 dollar. Ellers er det i USA mer vanlig å gå til en gynekolog eller en fødselslege som følger deg gjennom hele svangerskapet, også under fødselen. Jeg var litt skeptisk til jordmødre, så jeg gikk til fastlegen min under mitt første svangerskap.

Da jeg gikk gravid andre og tredje gang, satte jeg pris på at jordmoren hadde bedre tid til å snakke med meg om graviditeten og andre ting som plaget meg.

– Hva synes du om norske barnehager og skoler?

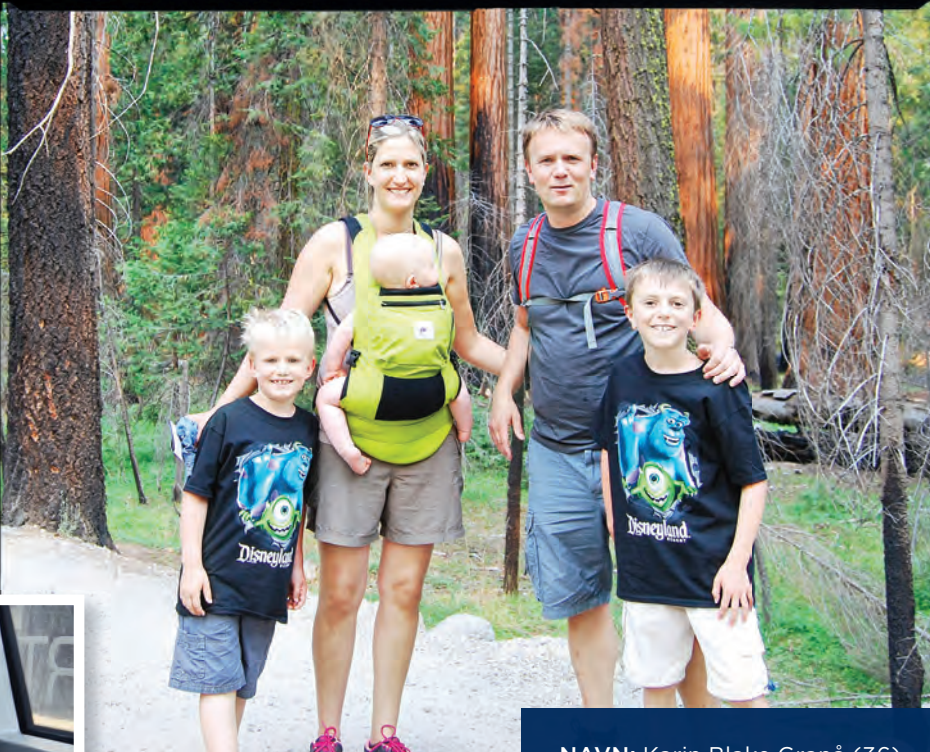
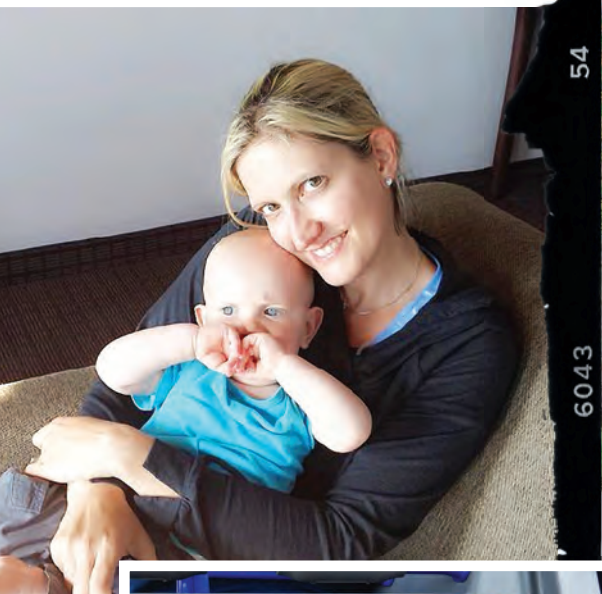
– Jeg synes det er flott at barn er utendørs i all slags vær. Det er viktig at barn er aktive, spesielt i en tid der de helst ønsker å spille spill på fritiden. I USA er skilt som «leking på eget ansvar» vanlig på lekeplassene. Man er redd for å bli saksøkt om noe skjer og det forhindrer folk fra å gjøre mange ting.

Karin synes imidlertid at det ikke gjøres nok for å stimulere barna intellektuelt i barnehagen.

– Barn er som svamper i den alderen, suger til seg kunnskap, og er interessert i å lære. Jeg skjønner ikke hvorfor norske barnehager ikke følger opp denne lysten til å lære. De eneste skoleforberedelsene sønnene mine fikk var én time i uken det siste året i barnehagen. I første klasse lærte de bokstaver og tall i et veldig langsomt tempo, og i andre klasse repeterte de det de hadde

«I USA er foreldrepermisjonen en kamp.»

ulønnet permisjon etter at barnet er født, uten at man risikerer å miste jobben når man kommer tilbake. Men loven har mange unntak og arbeidsgivere har ofte makt til å korte ned på permisjonstiden. Mødre sparer ofte opp ferie og sykedager, slik at de får betalt for deler av permisjonen. Pappapermi-

lært det første året! Anders kjedet vettet av seg. Jeg tror barn trenger mer utfordrende og spennende ting å lære. Du finner fire år gamle barn i USA som lærer det første-klassinger i Norge lærer.

– Føler du deg annerledes enn norske mødre?

– Jeg har inntrykk av at mange norske mødre er litt lettet når de kan gå tilbake til jobben og kollegene sine og får en pause fra barnepass, noe jeg helt klart kan forstå. Men jeg føler at jeg hele tiden må forsvare valget mitt når norske mødre spør hvilken barnehage sønnen min går i, og jeg svarer at det er helt i orden for meg å jobbe hjemmefra samtidig som jeg passer Alexander. Jeg skulle imidlertid ønske at det var flere valgmuligheter når det gjelder barnepass, for eksempel at jeg kunne sendt Alexander til barnehagen noen morgener i uken, og deretter øke antallet timer ettersom han ble eldre. Men det er vanskelig å få en 20 eller

40 prosent barnehageplass.

– Du har bodd på ulike steder i Norge. Hvor trives du best som utenlandsk mamma?

– Det var enklest i Stavanger og Sandnes. Her finnes det mange lekegrupper og aktiviteter. Miljøet der er internasjonalt og jeg synes det var fint å treffe utenlandske mødre som kan forstå hvordan det er å bo

NAVN: Karin Blake Granå (36)

FØDT: Atlanta, Georgia, USA.

MAMMA TIL: Alexander (1), Anders (7) og Espen (9), gift med Ronny Granå (43).

BODD I NORGE: Ti år, i Skien, Sogndal, Sand, Stavanger, Sandnes og bor nå på Sofiemyr.

JOBBER SOM: Driver firmaet stavangerkids.no, et utsalg av pent brukte barneklær, leker og utstyr. Jobber også deltid som regnskapsfører.

i et fremmed land. Jeg er nå et aktivt medlem i American Women's Club of Oslo. Selvsagt er det mye som irriterer meg innimellom, men jeg liker å bo i Norge og synes det er et flott land å oppdra barna i.

– Viderefører du noen amerikanske tradisjoner til barna dine?

– Vi snakker for det meste engelsk hjemme, spiser frukt sammen med middagen og steker pannekaker til frokost på søndager. Vi feirer Thanksgiving i november med kalkun, stuffing, søtpoteter, gresskar- og eplepai.

– Hvordan vil du beskrive amerikanske mammaer i forhold til norske?

– Amerikanske mammaer småprater mye mer med mennesker de knapt kjenner. Det er lettere å bli kjent med amerikanske mødre. Jeg tror det er lettere å være mor i Norge med det utrolige sikkerhetsnettet som finnes her. ■